

МАНАЛЛА

Ўзбекистон "МАНАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

№5-6 (137-138)

2000 йил 19 январь, чоршанба

Газета 1996 йил январь ойдан чиқа бошлаган

Сотувда эркин нархда

2000 йил — Соғлом авлод йили

Оролбўйида мурувват кўрсатилди
Мамлакатимиз Президентини И.Каримовнинг «Мурувват ўн кунлиги»ни ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси Оролбўйи ҳудудида ҳам кўтаринки руҳ билан уюштирилди.

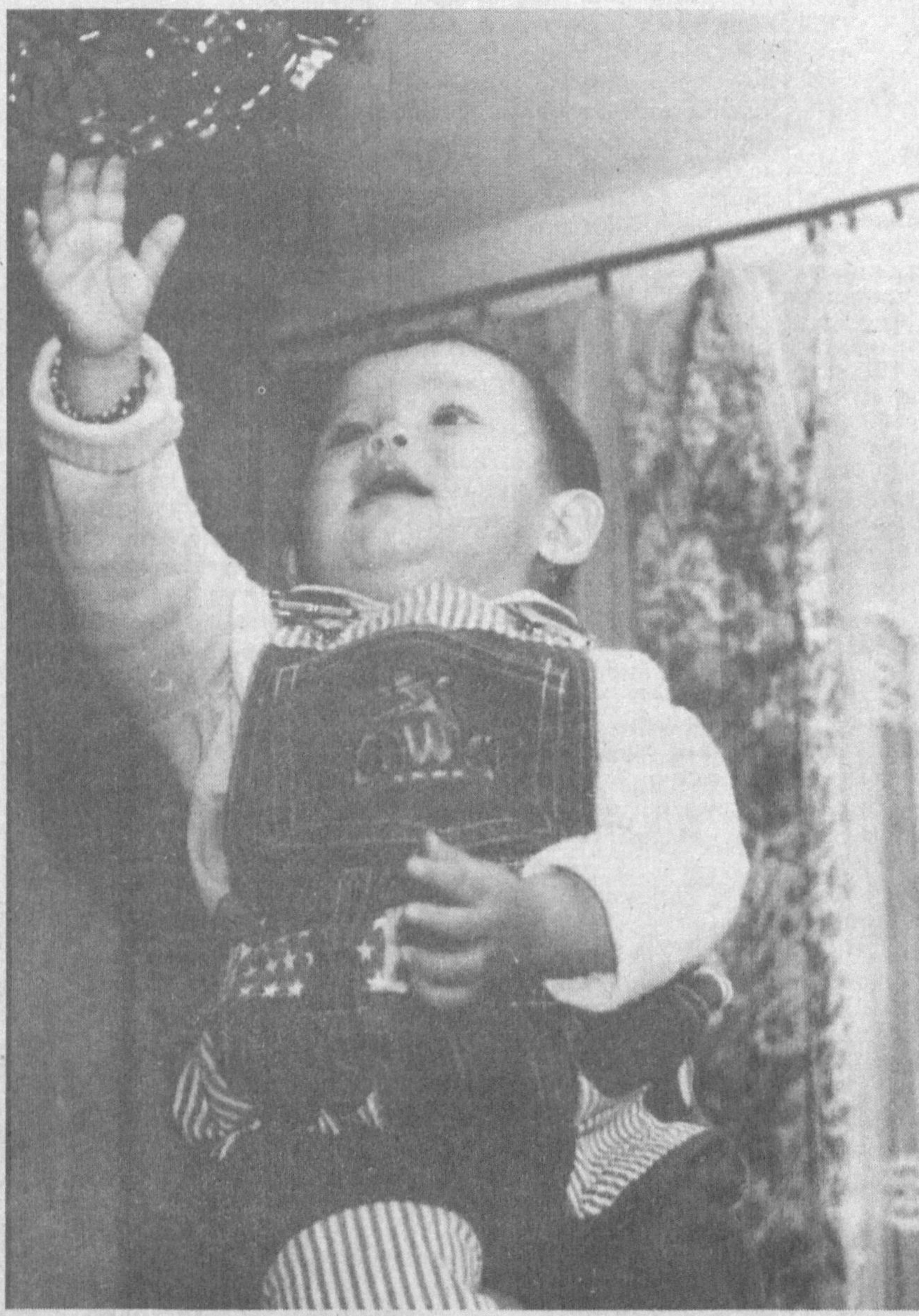
Барча ёрдамга муҳтожлар, кам таъминланган оилаларга меҳр улашилди, моддий ва маънавий жиҳатдан қумаклашилди. Бу борада «Маҳалла» жамғар-маларининг ўрни муносиб бўлди.

— Жамғармининг туманимиз бўлими ҳам савобли ишда бош-қош бўлди, — дейди Эллиқалъа тумани ҳокими уринбосари Фарҳод Ибодуллоев. Бу ишда 75 та ташкилотлардан ташқари юзлаб тадбиркорлар фаол қатнашдилар. 26 минг нафарга яқин болаларга 5,5 миллион сумлик янги йил совғалари улашилди. 1140 та кам таъминланган оилаларга, 93 нафар қарияга, ёлғизларга бир ярим миллион сумлик моддий ёрдам берилди. 3553 нафар ногиронлар уйларига икки миллион сум миқдордаги кийим-кечақлар, озиқ-овқат етказиб берилди.

«Сахий»нинг сахийлиги
Термиз шаҳрида Очiq турдаги «Сахий» савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти «Дўстлик» маҳалласидаги кам таъминланган, серфарзанд оилалардан 20 тасига совға-салом улашиб чиқди.

Хиссадорлик жамияти тарафидан берилган совгадан кўнгли тулган кам таъминланган оила бошлиғи Турсундай Раҳмонназарова шундай дейди: — Янги кунларда биздан кўнгли сураганларга Оллоҳ уш марҳаматини ёғдирсин! Бир кун фарзандларимиз камолга етсалар, ақллари танисалар, мурувват курсатганларни унутмайдилар деб ишонманам.

«Mahalla» мухбирлари.

«Бошим етар кўкларга...»

Ассалому алайкум «Mahalla»!

Ишнинг охири кўринмайди

2000 йилдаги газетанинг биринчи сониди «Аёллар йили тугади, аммо аёлга эҳтиром давом этади» мавзуси остида ёзилган **Озода опа билан бўлган суҳбатни ўқиб қувондик. Хуллас биз айтмоқчи бўлган нарса шуки, шаҳарда яшаш қандай яхши - шайлисиз, ижод қиласиз, ҳамма нарса муҳайё, ҳамма шароит яратилган. Биз ҳам ишлашни, ўқинишни, болаларимиз озода, кенг, ёруғ, иссиқ мактабларда ўқинишни, «Соғлом авлод йили»да қувнаб ййрашларини хоҳлардик.**

Галнинг пўст калласи, биз яшаётган Қашқадарё вилояти, Яққабот тумани Янгиқўрғон қишлоғи на сувга, на чироққа, на газга ёлчиган. Кўчалар лойлигидан қишда юриб булмагач, маҳалладагилар қўлашиб тош туқишади. Лекин барибир бефойда. Аҳолимиздан хабар олишлари учун 1998 йил баҳорда туман ҳокими Равшан Рузиевга мурожаат қилдик. Ҳоким хатни урганиш учун «қолхоз» раисига «туширди». Раис эса уни яна ҳокимга «кутарди». Ез утиб қуз келди. Лекин амалда иш йўқ. Эски ҳоким кетиб, урнига Ботир Раҳимов келди. Яна хат ёзиб, бизга газ ўтказиб беришларини сурадик. Лекин ҳеч қандай ёрдам бўлмади.

Янгиқўрғон қишлоғида 270 дан ортиқ хонадон бор. Шундан 1998 йили 23 хонадон газлаштирилди. 1998 йил 310 метрга труба тортилиши керак эди. Лекин бу иш амалга ошмади. 1999 йили 179 метрга труба тортиди. Лекин ишга тушгани йўқ. Жамоа ҳужалигида нимадир ишлар қилинаётгандек туюлади, лекин ҳеч охири кўринмайди.

Шоҳида ТОШМИРЗАЕВА, 9-қасб-хунар мактаби ўқитувчиси.

Ўзбекистон Республикаси «Маҳалла» хайрия жамғармаси бошқарувиغا

Хурматли Президентимиз Ислоҳ Каримовнинг «Давлатимизнинг халқ учун хизмат қилишдан бошқа мақсади йўқ ва бўлмайди ҳам. Давлат ўз фуқароларини муҳофаза қилишга қодир бўлсагина давлат бўлади. Бу борада бошқача йўл йўқ» деган иборалари бугунги кунда ўз аксини топмоқда десам, муволажа бўлмайди. Кўнгли заиф, ногирон инсонни қадрлаш, қалб шикаста, ногирон болаҳонни ҳамма қаторида улуғлаш бу албатта ўзбекларнинг

одамгарчилигини, мурувватни ҳамма нарсасдан устун қўядиган халқ эканидан далолат беради. Бу айниқса, Юртбошимиз ва «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан Янги йил, «Меҳр-мурувват ўн кунлиги» тадбирларида курсатилган гамхуриятда янада яққол кўринди. Тошкент шаҳар Юнусобод туманида истиқомат қилиб келаятган ногирон болаларнинг ота-оналари номидан эътиборли, олийжаноб раҳбарларга ва бошқа мутасаддиларга миннатдор-

чилигимизни билдирамыз, Правардигордан юртимизга тинчлик-барқарорлик, Президенти, бизга саховатпеша инсонларга соғлиқ-саломатлик тилаб қоламиз.

Юнусобод тумани ногирон болалар соғлигини қайта тилаш, бирлаштириш жамияти номидан хурмат ва эҳтиром ила Жамият раҳбари раиси Ф.Х.ВОСИҚОВА.

ШУ СОҢНИНГ

1-САҲИФАСИДА

Соғлом авлод йили юмушлари.

Муштарий орзуси янги йилга ўтди.

Қудуқлар оғзини ёпиш шунчалик қийин ишми?

2-САҲИФАСИДА

«Сиздан ҳусни-одоб мерос қолсин»

«Болаларингизни ҳурмат қилинг, меҳрлик, оқибатли бўлинг. Қиздир, ўғилдир фарзандларингизга меҳр-шафқат кўрсатишингиз ибодат бўлади».

Ҳайит кунда саксонга тоғора кўпми-камми? Олтишитаси-чи?

«Ҳаж - 2000 йил»: «Ҳаж сафарини ихтиёр этган ҳар бир мусулмон, аввало оқил, болиғ, тани соғ, оиласини сафар мобайнида моддий таъминлаган бўлиши шарт».

3-САҲИФАСИДА

«Маҳалла: шаҳарда ва қишлоқда». Тафовутлар камайиб боради.

Коммунал тўловлар маҳалла ҳисобига маблағи ошмоқда.

Кўни битмаган Абдулла Ўжалон ҳаёти барибир қил устида турибди...

4-САҲИФАСИДА

Янги шов-шув: «Маҳаллада дув-дув гап»: русча сценарий, ўзбекча диалоглари билан.

«Худо менга ўша қайсарлиқни, устоз Қажҳорга нисбатан талабчанликни раво кўрмаганида, балки бу фильм ҳозиргидек умрни кўрмаган бўлармиди?..» дейди Шухрат Аббосов.

«Сузаний яхши шоиру, лекин шеърларининг тузи йўқ!» Чунки унинг шеърига тузининг кераги йўқ.

Тор кўча — «тор-мор кўча». Тарих. «Кўчманчи босқинчилар янги маҳаллаларга келиб, дуч келган хонадонга бостириб қирар, ёш болаларни, айниқса хотин-қизларни отларига ўнгариб олиб кетардилар. Маҳалла зукколари уларни тор кўчада тор-мор қилишни ўйлаб топшиди».

Маҳалла мавқеини кўтариш — нафақат ижтимоий-иқтисодий, балки улкан тарбиявий ва маънавий масаладир.

Ислоҳ КАРИМОВ.

Пойтахтимизда қад ростлаган янги банк биноси.

Ассалому алайкум «Mahalla»!

Оқсоқол муаммони ечди

Мен Чилонзор туманидаги «Меҳржон» маҳалласида кўп қаватли уйлاردан бирида яшайман. Ноябр ойининг бошларида мен яшаётган уйдаги иситиш, иссиқ-совуқ сув қувурларини алмаштириш ишлари бошлаб юборилди. ЖЭК бошлиғи Қажҳорон Рузимов бир фирма билан шартнома тузган экан. Биз бундан жуда хурсанд бўлдик. Бу йил қишини иссиқ уйда маза қилиб ўтказамиз деб ўйлагандик. Декабрь ойининг бошларига келиб фирма қувур алмаштириш ишларини ниҳоятини етказди. Лекин биринчи қаватдаги қўшим уйимни таъмирлатганман, кувур алмаштирмайман, таъмири бузилади, деб пайвандчиларни ичкарига киритмади. Қанча уринишлар бефойда кетди. Хонадонларимиз исимади. Фирма ишчилари, бунинг сабабини 1-қаватдаги қўшининг қувури эскилигидан дейишди. Қишининг совуқ қунлари аллақачон бошланган, аммо уй исимади. Биз яшаётган кўп қаватли уйда асосан қариялар ва ёш болали оилалар қўчилиқни ташкил қилади. Бу ҳақда мен ва қўшиларим бир неча бор ЖЭКка шикоят қилиб бордик натижа бўлмади. Нима қилишни билмай қолдик. Наҳотки ЖЭК бошлиғи шунча қатта пул эвазига шартнома тўзсаю, унинг натижаси билан қизқимаса. Ўйлаб-ўйлаб маҳалла оқсоқолига мурожаат қилдик. Маҳалла оқсоқоли — Иқром ака Мўйдинов диққат билан бизнинг гапларимизни тинглар экан бу ишни 2-3 кун ичида ҳал қилишга киришишни айтди. Биз ҳам ишониб ишонмай ўйга келдик. Орадан 2 кун утиб Иқром ака ўйга келиб аҳвол билан танишди. 1-қаватда яшовчи қўшинни қаққиб, яхшилаб тушунтирди. Унинг биргина қайсарлиғи учун бутун бошли бир уй исимаётгани бу қонунга ҳам зид келишини айтишди. Шундан сўнг 3-4кун утиб қўшни ҳам қувур алмаштиришга мажбур бўлдик. Ўйларимиз анча исиб қолди. Бу билан биз уйимизга иссиқлик «олиб келган» маҳалла оқсоқолига раҳматлар айтдим. Кейинги пайтларда маҳаллаларга бўлаётган эътиборнинг бекорга эмаслиғига, маҳалла аралашган иш битмай қолмаслиғига яна бир бор амин бўлдик.

Нарғиза УСМОНОВА.

Ташаккур

Обуна учун рағбат

Яқинда Самарқандда вилоят «Маҳалла» жамғармасининг раёсат йиғилиши бўлиб ўтди. Уни вилоят оқсоқоллар кенгаши раиси Турсун Сафаров 2000 йил 9 январьдаги Ўзбекистон Республикаси Президентлигига сайловлар демократик эркин жамият сари қўйилган муҳим қадамлардан бири бўлганини таъкидлаш сузлари билан очди. Шунингдек, раёсатда аҳолидан коммунал хизмат тўловларини йиғишда дуч

келинаётган муаммолар муҳокама қилинди. Бу борадаги ишларни туғри ташкил қилишга эришган каттақўрғонлик маҳалла қўмиталари раислари ўз тажрибалари билан уртоқлашдилар. Раёсат ҳар йил май ойининг биринчи шабаба кунини оммавий сафарбарлик — шаббалик кун деб эълон қилиш, ундан тушган маблағни эса «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳисобига ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Раёсат йиғилишида қизғин

М.ҚОСИМОВА

(Давоми 2-бетда)

КЎЗИНГИЗГА ҚАРАНГ: ҚУДУҚҚА ҚУЛАМАНГ

1999 йилнинг 7 март кунини қоқ ярим тун палласида Термиз шаҳридаги Ақмак Иқромов кўчасида кетаётган автомашина очiq турган қудуққа тушиб, ағдарилиб кетади.

Натижада 22 ёшли Рашид Ашуров ҳалок бўлади. Унглаб бўлмас хато юз берди: нақирон йиғит ҳавтдан бемаврид қуз юмди. Хўш, бунга ким айбдор? Термиз шаҳар ички ишлар бўлими давлат автомобил назорати бўлинмаси йўл ҳаракатини ташкил қилиш муҳандиси, милиция лейтенанти Нормухаммад Қурбонов бу ҳақда шундай дейди:

— Айтиш керакки, Р. Ашуров йўл ҳалокатида учраган кўчада 1999 йил мобайнида руй берган 12 та автоҳалокат оқибатида турт киши ҳалок бўлди. Қўлаб кишилар эса тан жароҳати олдилар. Қизиги шундаки, шаҳар қўчаларида қудуқларнинг қопқоғи очiq ҳолда туриши «одат»га айланган. Бунга шаҳар коммунал фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Ҳамид

Вокзал, А. Темур, Ю. Гагарин, Ғ. Гулом номли кўчаларидаги қудуқларнинг қопқоғи ёпиш, йўлдан утган сув қувурларининг тешилиб, турли чуқурликлар ҳосил бўлиши Термиз учун одатдаги манзаралар. Бу эса, пировард натижада автоҳалокатлар юз беришига сабаб бўлмоқда. Албатта, ҳар қандай йўл-транспорт ҳодисаси биз ДАНБ ходимлари учун ташвиш

қўринмаётти. Йил давомида мутасадди ташкилотнинг раҳбарларига, бошқарувидаги талабнома, тақдимномалар вазидан эринмаган, лекин бирон-бир амалий натижага эриша олмаган термизлик ДАНБ ходимлари эндиликда пивдаларни ҳам, ҳайдовчиларни ҳам «Хушёр бўлинг, қўзингизга қаранг, олинди оғзи очiq қудуқлар бор», деб тинимсиз оғоҳлантириб туришибди.

Маҳмуд АБУЛҒАЙ, Сурхондарё вилояти, «Туркистон-пресс»

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр кўрсаткичи: 148
Ҳомий: «Матбуот тарқатуви» ҳиссадорлик жамияти
Мақола ва хабарлар мазмунини, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдилар.
Хабарлар уюни: 700011, Тошкент-11, а/қ 7168
Телефонлар: Хатлар бўлими: 136-57-62, масъул котиб: 144-34-24 ижодий бўлимлар: 144-23-90, Кабулхона: 144-23-34, 133-39-89.

E-mail: mahalla@gazeta.silk.org

Фозил қори Ёсин ҳожи ўғли

СИЗДАН ХУСНИ-ОДОБ МЕРОС ҚОЛСИН

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳийм!
Азиз газетхонлар, муҳтарам юртдошлар, аҳли мўмин биродарлар, қадрли маҳалладошлар!
Газетанинг ушбу сонидан бошлаб давримизнинг таниқли исломшунос амалиётчиси, билимдон дин пешволаридан бири **ФОЗИЛ ҚОРИ ЁСИН ҲОЖИ ЎГЛИ СОБИРОВ**нинг «Амри маъруф» («Яхшиликка етаклаш») ҳамда «Наҳий мункар» («Ёмонликдан қайтариш»)ларда, жамоат олдиди, масжидларда, турмуш маросимларида айтган ваъзалари мажмуасидан намуналар ёритишни маъқул топдик.

Илми шариф - муқтабар дарслардан бўлиб, одамийлик, комилликка, етуликка элтувчи, ўқини-урганишга лойиқ энг муносиб таълим дорифундуридир. Ушбу одобнома илминини забт этган одам - сўзсиз қомил инсондир. Ҳар бир дили пок, икки дунё соавдатини ўйлаб умрмурабоналик қилмоқликни иштиёр этган одамни Пайгамбаримиз алайҳиссалом ҳам шу йўлга даъват этганлар: «Сизлар уламолар мажлисида широк этиб, ҳукмолар насихатини тиллавлар! Зеро, Аллоҳ таоло Ёнғир суви билан қуруқни тирилтиргангадек, илминини нури ва ҳикмат билан ўлик қаъбларини тирилтиради».

Инсонларни ҳамиша юксак ахлоқ ва чинакам яхши фазилатлар руҳида тарбиялаш ҳозирги кунимизда ҳам алоҳида аҳамиятга эга.
Ушбу улғу таълимга эришмоқнинг энг тўғри, самарали йўли эса ҳаёт ва оҳират, фойда ва зарар, эзулик ва бугуликни тушуниб етган уламоларнинг, аҳли доноларнинг суҳбатини тингламоқ, ўқимоқ ва уларга амал қилмоқликдир.

Юртбошимиз «Аллоҳ қалбимизда, юрагимизда» китобларида мустақил ўзбекистон фуқароларини, уламоларни ота-боболаримиз динига доғ туширмаликка, динни ниқоб қилиб ҳақиқий гареззўи баъсарини шириб юрган жоҳилларга қарши кураш олиб боришга, ҳақиқий қалбини иймон нури билан бойлаб боришни уқтирадилар. Энг муҳими, умуминсоний фазилатларни тарғиб қилувчи, муқаддас Куръон оятларини, Муҳаммад пайгамбаримизнинг бебаҳо сўзларини ҳар хил қора мақсадларга бурмасдан, пок мақсадни соф ҳолда халққа етаклашга, кишилар онгига синдиришга ҳарамликдир.

Муаллифининг эзгу мақсади, ана шу ўз вақтида илгари суриган жуда зарур вазифани амалга оширишга муносиб ҳиссасини қўйишидир.

Матнлар ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Расул Раҳмонов тахрири остида chop этилмоқда.

ТАХРИРИЯТДАН.

1. Ота-оналик - улғу мақом

Ота-она ибрати фарзандлар қамолининг ҳаёт илдиридир. Шу боис Аллоҳ берган омонат фарзандга муҳаббат, унга ҳиёнат қилмаслик, тўғри тарбия бериш, ота-оналарнинг энг биринчи ибодати, масъулиятдир.

Тарбия - кўп қиррали, ақл-идрок, сабр-тоқат билан бўлади. У фақатгина «одобли бул, яхши ўқи» деб гапириб қўйишигина эмас ёки дўқ қилиб уриш эмас, луқмаи ҳалол билан боқиб ҳамдир. Суз билан меҳрни бир қилиб, иборат қуратиб, ривоят уқюяқлар, Аллоҳнинг қаломларини ўқиб билан тарбия бериш лозимдир. Меҳр, шафқат, эътибор кучли булгандаги та тарбия юқади. Яратган Эгамнинг қаломини Куръони Қ.р.м.да фарзанд тарбиясини ота-она учун фарз этилган. «Эй иймонга келган мўмин бандаларим, - дейди Аллоҳ, - эй қалбиди заррача булса ҳам иймонни борлар, узингизни, бола-чақангизни утинлари тошдану одамлардан иборат булган дуза азобидан, унинг утидан сақланг». Эътибор беринг, бу оятда Аллоҳ, аввал узингизни тарбияланг, сунг бола-чақангизни тарбия қилинг, дейпти. Узида йўқ тарбия, узида йўқ яхшилик, ҳаё, оқибат, покликни у қандай қилиб фарзандига етказсин? Узи фарзанд тарбиялаётган, устираватган булсаю, ҳали ҳаёт булган ота-онасидан хабар олмася, ким унга эргашади. Унинг сузларига ким қўлоқ солади. Афсуски, Аллоҳнинг қаломини икки оғиз булса ҳам билмайдиғанлар бор. Мана шуларнинг ҳаммасини ота-она ургатиши керак бўлади. Бу - уларнинг зиммасидаги фарз. Масжиди-масжид юриб, соқол талашиб намозхонларнинг орасида фитна чиқаришга уримқоллар, ёш, гур фарзандларимизни йўлдан урмоқдалар. Уларга айтадиган гапимиз авён, эй биродар, ундан кура фарзандингга, ёшларга бир қалима Куръон ўқини ургат. Ҳаром, ҳалолни тушунир. Покликни, мўминликни англа, бунинг учун узинг ҳам тушуниб ол.

Жаноби Пайгамбаримиз Муҳаммад Мустафо саллоллоҳи алайҳи вассалам тарбия нима эканлиги ҳақида бир қанча ибратли сузларини айтиб кетганлар. «Отанинг болага берадиган энг катта, тенгги йўқ, баҳоси йўқ нарсаси бу - ҳусни одоб беришлиқдир», деб таълим берадилар пайгамбаримиз.

Оранимизда шундай оталар ҳам борки, дadasини «бобай»,

оқ сут бериб катта қилган оназорини «мамашка» деб чақиради. Падарим, отажоним, қилбағоҳим, валинеъматим сингари улғу сузларимизни урганиб олинг. Кейин иншооллоҳ, болангизга ҳам ургатасиз.

Сарвари олам марҳамат қилиб айтадилар: «Болаларингизга ҳар куни одоб ургатингиз. Бу ерда одоб деганда кўп сифатлар назарда тутилади: одамийлик, ҳаё, меҳр-мураббат... Болангизга одоб ургатишингиз ҳар куни бир сот, бир сот бу саккиз қилг, ҳар куни бир сот ҳурмо ёки майиз ё бугдой садақа қилганингиздан афзалдир». Тарбиянинг саовби аҳамияти шунчалар улғу.

Пайгамбаримиз Муҳаммад Мустафо саллоллоҳи алайҳи вассаллам: «Болаларингизни ҳурмат қилинг, меҳрлик, оқибатлик булинг. Қиздир, уғилдир болаларингизга меҳр, шафқат кўрсатишингиз ибодат бўлади», деб таълим берадилар. Баъзи оталар боласини ярамас, қабих сузлар билан ҳақоратлайди. Бундай қилманг, болани узингизга бемеҳр қилиб қўясиз, бундай тарбиядан маъно йўқ. Сиздан қўрска, қалбидан меҳр қочади. Сизда ҳозир кўп бор, «дада, дада» деб турибди. Куч-қувватингиз кетиб, қарганингиздан кейин сизни бир пулга олмай қўяди. Яна бир хил оталар бор, уғлига қўл кутариб, уртоқлари олдиди уриб, тақжирлаб юрмади. Бу тарбия эмас, бу тарбия қурмаган одамнинг иши. Шундай уғиллар бор, отаси чертмаган, қўли қускида, одобби, муомаласига маза қиласиз. Шундай уғилларни оталари уриб, сукии у ёқда турсин «сан» демаган, «сиз» деб тарбия берган. Уқтирган. Дунё илмларидан, оҳират илмидан ургатган. Отасининг «сиз-лаб муурожаат қиладиган сузларига бола жонини фидо қилиб юборади. Бу - эркалаш эмас. Бу - гузал тарбия. Бу - ҳулқ. Ана шундай фарзандга оталар агар сал қовоқ уйсин, ургандан ёмон таъсир қилади. Баъзилар «қаттиққўл буламан, тарбияни мендан ургансин» қабилдилаш ш тутади. Болалари нафас олишга қўрқадиган бўлиб қолган.

Уғиллари, қизлари ота кўчадан қайтса «вой отам келаяпти» деб рангги учиб, титраб турадиган бўлишади. Уз боласини уриб майиб қилиб қўйган оталарни қурганмиз. Бола унг қўл билан чап қўлни фарқига борадиган бўладими, уни уриб, сукии, қурқитиб тарбия беролмайсиз. Баъзи фарзандлар бор, марҳум оталарини эслаб йўғлайдилар, меҳрини, тарбияларини қумсаб, ширин қаломларини эслаб йўғлайдилар. Отасининг руҳи нима билан шод булса шундай ишларни сузсиз бажариб юрадилар. Ҳар куну беш вақт дуолар қиладилар.

Бола-чақани боқиб, тарбия қилиш, уларга меҳр-шафқат кўрсатиш биринчи навбатдаги аъло вазифа. Бола-чақа боқаман деб қийналиб, эртага болаларимга қаердан риёқ буларкин, дея не-не хаёллар билан бир одамнинг ўқиб турган намози бузилибди. Бундай намоз бузилмаган ҳисобланар экан. Бола-чақа ташвишда, Аллоҳ эртага болаларимга қайси тарафдан риёқ бераркинсан, деган ҳаёлда меҳнат, машаққат ташвишда намозда адашиб қолган одамнинг намозини Аллоҳ қабул қиларкан.

Баъзилар бор завжасини фарзанди олдиди дуппослаб қолади. Эй, инсон, сенга хотин булса бу киши, фарзандларинг учун она - муқаддас зот-ку! Узингизни ҳеч қачон ондан ортқ қилиб қўрсата олмайсиз фарзандларингизга. Бир йули бор, оналарини яхши қурсангиз, ҳурматласангиз, болаларингиз сизни яхши қўришади.

«Эй, Аллоҳим, мана шу уғил-қизларни бердинг, мана шуларнинг боқувчиси қилдинг мени, узинг шуларнинг риқзини бериб турибсан. Узингга беадад шукрлар булсин. Сен берган бу омонатларга қўлимдан келганича едирагман, шуларни хурсанд қилаягман», - деб дуолар қилинса бу одам умуман дузадан озод этиларкан. Яна бир тоифа оталар бор, чойхоналарда улфатлар билан ош қилиб ёйди. Яхши-яхши таомлар билан овқатланда-да, уйида ҳар кун мастава, ё мошқурда. «Жа, энди болаларга овқат булса бўлди-да», - деб қўяди. Умуман, болалардан таом қизгандагилар ҳам бўлади. Эй биродар, бу дуненинг уни нима? Худо берган фарзандни яхши тарбиялаб, меҳр қўрсатиш эмасми?

Бола-чақани боқиб, таъминлаш бу эркининг вазифаси. Фақат эркининг. У Аллоҳ олдиди ҳам қўнун олдиди ҳам «мана шу аёлимни, бўлгувси фарзандимни таъминлайман...» деб ваъда берган.

Сарвари олам марҳамат қилиб айтадиларки: «Жаннатда хурсандчилик деган эшик бор. Бу дарвоқуддан қилмар қираркан? Болаларини яхши қўриб, доимо кулдириб, таълим-тарбия бериб, болаларига меҳр қўйиб боққан оталар қираркан бу эшикдан».

Барчамизга хурсандчилик эшиги насиб этсин.

Ортиқчаси ортиқча

Ҳайитда етмиш тоғора керакми?

Бутун мусулмон дунёси ўзи учун муқаддас санаган рўза рамазон ойидан сўнг ҳайит кунларини нишонлади. Афсуски, баъзан анъаналарга бой муқаддас байрамнинг асл моҳиятидан четга чиқиб ҳоллари ҳам юз бермоқда. Бу ҳақда ҳам ўйлаш лозим. Чунки ҳадемай яна ҳайит келади.

Янги келин тушган хонадондан қайтавтаган авларнинг суҳбати тобора қизиқ боради.
- Қиз чарларда қарнай-сурай чалинишини билардики. Энди келиннинг ҳайитидеям қушқичю созада чақириб расм бўлибди-да!
- Қизнинг онаси сақсонга тоғорани тулдириб жуна-тибди.
- Келинчақ ярим соат ичида йигирма марта қайта кийиниб чиқди. Узим санаб ўтирдим. Ҳар қўйлагининг уз зар-зевери билан нақ ўн беш минг сўмдан кам эмас.
- Тақинчоқларини айтмайсизми, ҳар қўйлақка мос қилиб алмаштириб турди.
- Кеча қўшимни қўярдая-қўймай уйига олиб чиқди. «Етмишга тоғора қилдим, қуринг» деб.
Шунда авлардан бири

«Сиз нега индамайсиз-а, қушни? Нима, тобингиз қочдимми?»
- Йўғе, ундаймас. Яқинда менам катта қизимни чиқараман...
- Ҳайитдан шуни уйлаясизми-а? Сиз сал камроқ, олтишга тоғора жунасангиз бўлди-да! Шунга шунчам?
- Авлардан бири зарда аралаш гапирди:
- Олтишга! Озгингизнинг бир четидан осонгина чиқиб кетаяди. Лекин шунга тоғора тулдиришга озмунча пул керакми? Уттан йили мен ҳам бошқаларнинг гапига қириб, узатган қизимга кўпроқ нарса жунатай, дедим. Йиққан пулим яримига аранг етди. Қолганини қарз қутардим. Ҳайитку тардия, лекин мен бечора дурдимни ичимга ютиб, кейинги ҳайитга довур

қарз тулаб юрдим.
- Жуда тўғри гапни айтдингиз. Бугунги кунда ҳар ким аввало ўз ақлига таянмоқ керак. Ана шунда узиға ҳам, оиласига ҳам жабр етказмайди. Бунисиям майили, бу кунларда келин қуришга кирган қизларнинг ҳаммаси бор, ҳашаму даббалабарни қуриб-биллиб туришибди. Улар ҳам бир кун ана шундай ҳайит ўқазини озулашади. Ана унда шурик онанинг аҳволини қуринг. Аслида ҳайитнинг маъносини не узи? Бир-бирини ўқлаб, бир-бирининг кунглини қутариш эмасми? Қадимгилар янги келин тушган хонадонни қутлаш учун шу хонадонга бир-бир қириб чиқилган. Шунда келинчақ уларга иззат қўрсатиб, дастурхон вазиб, қўлини қускига қўйиб чой узатган. Бугунги ҳайитларимизда бир-бирига меҳр

курсатмоқдан ҳам кура топан-тутганини қўз-қулашга зўр берилапти.
- Авлнинг гапларини бошқалари маъқуллашди.
- Энг ёмони шундаки, бундай ҳашамлар баъзан бутун маҳалла аҳлига, айниқса ёшларга турлича таъсир қўрсатади. Уғил-қизи буй етгач, туй ташвишини уйлаб узини минг бир қучага урваг-ганлар озмунчамми?! Соғлом авлод йили кишиларимиздан соғлом ақлни, жисмоний етуқликни талаб этади. Маънавий даражамиз билан ҳар қандай майда-чўйдлардан баландроқ туришимиз керак бу кун. Бир-биримизни авайлашимиз, бир-биримизга озор етказмаслигимиз, кунглик отлик муқаддас маъвога ўз меҳр-муҳаббатимизни нисор этмоғимиз айниқса зарур. Туй ва зибфатлар, ҳайитлар бирма-бир утаверадил. Лекин, турлилик, ҳалоллик ва поклик сингари ажойиб фазилатлар ҳар қандай инсоннинг шаънини улғулаб, уни юксакликка қутаради. Биз ана шуни унутмасак бўлгани.

ГУЛЖАМИЛА.

ТАП ОРАСИДА

Тош Кимнинг бошига тушади

Сеулда эълон қилинган Жанубий Корея аҳолисини руйхатга олиш натижаларидан маълум бўлишича, мамлакатда Ким деган фамилия энг кўп тарқалган экан. Бу фамилия 8 миллион 786 миң киши ёки 40 миллионли мамлакат аҳолисининг бешдан бор қисмидан кўпроғида бор экан.

Кейинги ўринда Ли фамилияси (6 миллионга яқин), учинчи ўринда эса Пак (3,5 миллион) турибди. Шуниг учун ҳам қорейслар осмонга тош отсанг, албатта, Кимнинг бошига тушади, деб бекорга айтишмаган.

Йигитлар бир-бирига турмушга чиқади

Ха, худди шундай. Эндиликда Норвегияда ҳам худди Даниядаги каби эркекнинг эркекка турмушга чиқиши қонуний тус олди. Бу улларда қизларнинг етишмаслигидан эмас, балки айрим «йигитлар»нинг хоҳиш-иродасига қўра шундай қилинган.

Бу қонун 1992 йил августдан қўридан ва буну қарангки, биринчи тўй ҳам ўша заҳоти бўлиб ўтган.

Сув устида уйқу

Ҳозирги кунда йигирма миллиондан ортқ амриқоликлар ичи сув билан тулдирилган махусу тушақларда ухлашади. Бундай усул бир неча йиллар Муқаддас Амриқода, тўғрироғи, Калифорнияда пайдо булганди. Шифокорларнинг таъкидлашларича, турли бел огрикларидан азоб чекаётганларга худди шундай усул фойда бераркан.

13 рақамдан ҳалиям «қўрқишади»

Умуман олганда, амриқоликларнинг кўпчилиги 13 рақамдан жуда «қўрқишади». Шунинг учун бўлсакерак, Нью-Йорқдаги нашруётлардан бири ҳар йили йилнома (календар)ни 13 рақамсиз чиқаради, яъни 13 ўрнига икки марта 12 рақамини қўлайди. Кўп меҳмонхоналарда эса 13-хона йўқ. Айрим самолётларда ҳам 13-жойни қундузи чироқ қўйиб ҳам топиб бўлмайди, касалхоналарда ҳам аҳвол шу.

Газета текинга тарқатилади

Мабодо Амриқонинг Сент-Питерсбург шаҳрида кун буйи хавони булут қолпаса, «Мустақил кечки янгиликлар»нинг барча 11 миң муштарийлари газетани бефўл оладилар. Шуниси қизиқки, газета 83 йилдан бери чоп этилади. Бу даврда у атиги 312 марта текинга тарқатилган. Ахир Сент-Питерсбург Қўшма Штатлардаги «Энг қўшли» шаҳарлардан биридир.

Қиролларга ҳам осон эмас

Свазилендда ажойиб анъана хануз сақланиб келмоқда. Бу одат фақат тааллуқли бўлиб, қирол ҳар йили қамиди битта шерни яқкама-яқка олишувда енгини ва ўлдириши керак. Шу билан у ўз кучи ва мардлигини, қисқаси қиролга хос фазилатларини намойиш этади.

Чекиш ман этилган қишлоқ

Раджастон штатининг Хунлар қишлоғи аҳолиси қадимий урф-одага қатъий амал қилади. Бу урф-одат бўйича қишлоқ аҳолисига чекиш ман этилади. Қоида бузувчилар дарҳол суд қилинадилар. Улар устидан чиқариладиган суд ҳукми битта. У ҳам булса 51 रुपия жарима тулшдан иборатдир. Бу тўрисида хабар қилганлар эса 5 रुपия муқофот олишади.

Қишлоқда бу урф-одат қачон ва ким томонидан қиритилганлиги ҳеч қимга маълум эмас. Бироқ бул ҳамма риюя қилади. Уч йил ва ҳамомида фақат биргина чекувчи суд хузурига келтирилди. Қурибди турибдики, чекиш ишқибозлари фақат эски урғга ҳурмат юзасидан эмас, балки ўз ҳамбалирининг қуриб қолшидан қўрқиб ҳам чекишайди.

О.БЕГАЛИЕВ тайёрлади.

Маҳалланинг ўзи бир олам

(Давоми. Боши 1-бетда)

Бундай жойларда кўни-қўшничилик, яхши кунда шерик, ёмон кунда ҳамдард бўлиш ҳам ўзига яраша. Оддий йўлакни сутириб-сидириш ҳам сан-саларликка олиб келади. Маҳаллада эса бутунлай бошқа бир олам». Ҳозирги кунда шунга қўра қўп қаватли уйлар ҳудудида маҳалла тизимини қарор топтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Шайхонтоҳур туманидаги «Қоратос» маҳалла фуқаролар йиғини фаолиятда буну ақвол қўриш мумкин. Кўп қаватли уйлардан иборат бўлиб, ўз ҳудудида ана шу муҳим вазифани ҳал этишни ўзининг энг асосий бурчларидан бири деб ҳисоблайди. Маҳалла аҳлини жаъит билан бирга яшашга ўргатадиган бирламчи ва бекиёс маконга айлантиришда ўзини масъул деб билади. Бошқа мамлакатларда, қайта қурилган обод мавзёларда қандайдир, ўша ерда яшовчилар учрашадиган, фикрлашадиган, қимматли гоилари билан ўртоқлашадилар, айнаи вақтда дам оладиган, ҳордик чиқарадиган жамоат марказларини излаб, шаклини тополмай юрган бир пайтда ўзбекистонда тарихан ташкил топган, шаклланган гузар, чойхоналарнинг мавжудлиги баҳтимиздир. Фақат уларнинг «жиловини» маҳалла фуқаролар йиғини тасарруфига бериш мақсадга мувофиқдир.

Тўғри, жойларда, қорхоналарнинг, ўржақларнинг ҳашаматли Маданият уйлари бор, кафе, ресторанилар ишлаб

турибди. Лекин улар асосан катта анжуманлар, театр томошалари, байрам тантаналари қуллари гажум бўлади, ўшанда ҳам кўпроқ ёшлар келади. Бошқа вақтда катта заллар хувлилаб ётади. Жуда борса, бир бурчағида бирон-бир гуруҳ машқ қилади. Шунда ҳам қишда совуқ, ёзда дим-иссик, Оддий кишилар, кексалар у ерга кам келадилар. Зеро, у ерда оилавий маросимлар, бир пилёла чой устида суҳбатлар кам уюштирилади. Ўзбекиона ўтириб суҳбатлашшига ҳеч қандай имконият йўқ. Чойхоналар ёпилиб кетган. Қўпгина гузарлар, пул дарди кабоб «ишбилармон» ижарачилардан ортмайди. Ачинарлиси шундаки, ўша Маданият уйлари, клублар қурилишига, уларни асрашга озмунча маблағ кетмаган. Оврупача турмуш тарзига мўлжалланган бу каби муассасаларни янги давр талабларига мос миллий мазмун ва одатларга мўлжаллаб ўзгартириш вақти келган.

Онгли, меҳнатсевар, тадбиркор, миллий гурури юксак ёшларни тарбиялаш ҳақида кўп гапираемиз. Ахир, ишлаб чиқариши, мулкдорлик маданиятини, турмуш маданиятидан - муомала, юрши-туриш, ахлоқ-одоб, оилада, маҳаллада жамоатда ўзини тутатишли маданиятидан ажратиб бўлмайди-ку. Масъулиятсизлик, одобсизлик, ишқимасликдан, аввало илдизини маҳалладан,

инсоннинг турмуш тарзидан ишлаш керак. Биз эса қўпича бунга эътибор бермаймиз. Аслида эътибор беришимиз, маҳаллаларга жамоат йиғиладиган масканлар эшикларини кенгроқ очиб қўйишимиз керак. Маҳалла гузарлари фаолиятини қайта қуриш, уларни «Маданият ва маънавий маркази»га айлантириш зарур. Гузарда албатта кутубхона (қироатхонаси билан), шарқона чойхона, маърифат ва маънавият бурчағи, зарур маиший-маданий хизмат қорхоналарини очиб, фаолиятини кўп қиррали қилиб қонгайтириш муҳим аҳамиятга эга.

Мафқуравий курашни бугунги кунда нафақат мамлакат ичида, балки халқро микёсда ҳам кескин паллага кирганлиги шуни таъқозо этмоқда. Шу маънода собиқ «ЖЭК»лар фаолиятини ҳам қўриб чиқиш, ҳаёт тақозасидир. Президентимиз Ислоом Каримов Тошкент шаҳри сайловчилари билан учрашувда таъкидлаганларидек, ҳозирда маҳалланинг ҳар қандай масалани ечишга қурби етади. «Кўп ҳолларда, очик айтман, туман, шаҳар ҳокимликлари маҳалла вакилларига бошқарув ваколатини беришга тўқсизлик қилиб, оёқ тираб турибдилар. Мен бунга асло рози эмасман», дедилар. Биз, жамоатчилар ҳам, шу маънода маслаҳатлашиб, тўғри ва самарали йўлни танлаб олишимиз керак, деб ўйлайман.

Расул РАҲМОНОВ.

Янгилик ва эскилик доимо ёнма-ён яшашган. Балки дунё гўзаллигининг намоян бўлиши, кўзга аққол ташланиши ҳам ана шу номувофиқликнинг уйғун келишида бўлса ажаб эмас. Тошкенти азим қадимий кўча ва гўшалари билан ҳар қанча тараватли бўлмасин, маҳаллаларда қад ростлаётган қўпқаватли биноларимиз пойтахт кўригига анада фазиз қўшапти.

Суратларда: Пойтахт маҳаллаларида янги қурилаётган турар жой биноси ва қурувчилар. Сергей ЛЮБЧИЧ олган суратлар.

«Ҳаж - 2000 йил»

ТАРАДДУД

Ҳозирги кунларда барча жойларда бу йилги Ҳаж сафарига тайёргарлик ишлари сенг қўламда олиб боришмоқда. Шу муносабат билан, яъни бу улғу сафарга тайёргарлик ишлари ҳақида Ўзбекистон мусулмонлари идораси раисининг ўринбосари ҲОЖИ АБДУРАЗЗОҚ ЮНУС муҳбиримизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳийм!
«Масъулимизнинг утган 1999 йилнинг 7 декабрида Вазирлар Маҳкамасининг «Муборак ҳаж зибратига борувчиларга ердан курсатиш ҳақида»ги қарори эълон қилинди. Бу улғу ва муқаддас амални адо этишда ҳар шартларни мавжуд. Яъни, Ҳаж сафарини ихтиёр этган ҳар бир мусулмон, аввало оқил, боллиг, тани соғ, йул харажатларига қодир бўлиши ва оиласини сафар мобайнида моддий таъминлаган бўлиши шарт.

Бундан ташқари, Ҳажга борувчи ҳар бир киши намунали ахлоқ-одобга, хулқ-атворга эга бўлганлиги саралаб олиш олдимизда турган энг муҳим вазифадир. Шариятимиз таълимотиға кура, Ҳаж зибратининг ўз шартлари мавжуд. Яъни, Ҳаж сафарини ихтиёр этган ҳар бир мусулмон, аввало оқил, боллиг, тани соғ, йул харажатларига қодир бўлиши ва оиласини сафар мобайнида моддий таъминлаган бўлиши шарт.

Бундан ташқари, Ҳажга борувчи ҳар бир киши намунали ахлоқ-одобга, хулқ-атворга эга бўлганлиги саралаб олиш олдимизда турган энг муҳим вазифадир. Шариятимиз таълимотиға кура, Ҳаж зибратининг ўз шартлари мавжуд. Яъни, Ҳаж сафарини ихтиёр этган ҳар бир мусулмон, аввало оқил, боллиг, тани соғ, йул харажатларига қодир бўлиши ва оиласини сафар мобайнида моддий таъминлаган бўлиши шарт.

ҳаракат қилмоқдими. Ҳаж зибратига боришни ихтиёр этганлар орасидан нафақат диний, балки юксак инсоний фазилатга эга бўлганларни саралаб олиш олдимизда турган энг муҳим вазифадир.

Шариятимиз таълимотиға кура, Ҳаж зибратининг ўз шартлари мавжуд. Яъни, Ҳаж сафарини ихтиёр этган ҳар бир мусулмон, аввало оқил, боллиг, тани соғ, йул харажатларига қодир бўлиши ва оиласини сафар мобайнида моддий таъминлаган бўлиши шарт.

Шу муносабат билан ватанимиздан муборак сафарга борувчиларга қулай бўлиши учун «Ҳаж китоби» рисолати тайёрланмоқда. Ҳаж зибратини ихтиёр этган юртдошларимиз орасида аввал сонин ҳам йилдан йилга ортиб бормоқда. Аввало шуни айтиш керакки, ҳурматли авларимиз оила таянчидурлар. Тўғри, Ҳаж зибратига аввалар учун ҳам фарз. Ҳаж сафари давомида авл киши учун танмахрам бўлиши Ҳаж шартларига кирди. Шундай экан, ҳар бир зибратчи авл учун ҳақиқий (аввало эри, отаси, то

Самарқанд

Маҳалла: шаҳарда ва қишлоқда

Мустақил Ўзбекистонимиз кун сайин ривожланиб борапти. Маҳаллалар ишни тобора ривожлантириш, вазибаларини ҳуқуқий кафолатлаш ҳамда ваколатларини янада кенгайтириш ҳам айнан бугунги ривожланиш йўлининг бир омили сифатида қаралмоқда.

— Маҳалла бўлиб яшаш, халқ орасидан донишманд, виждонли ва ҳурмат эътибори зиёда бўлган кишини оқсоқол қилиб сайлаб, унинг сузларига роя эътиб яшаш, халқимизнинг азалий одатларидан бўлиб келган, — дея суз бошлади биз билан суҳбатда Иштихон тумани ҳокими Ҳасан ака Ҳақназаров.

— Мамлакатимиз раҳбари томонидан маҳаллаларга курсатилган гамҳурликлар ва энг улуг нәъмат — ишонч халқимиз кайфиятини янада кутарди.

— Туманимизда 10 та қишлоқ фуқаролар йиғини ва 56 та маҳалла мавжуд, — дея сузни давом эттирди «Маҳалла» жағмармаси туман бўлими раиси Музафаров.

— Айни пайтда уларнинг барчаси иш идораларига эга. Шу уринда таъбир нарсани алоҳида таъкидламоқчиманки, шаҳар ва қишлоқ маҳаллалари уртасида сезиларли фарқ бор.

Бизнинг ҳозирги кундаги ҳаракатларимиз эса қишлоқ маҳаллаларини ҳам худди шаҳардаги даражага кутаришга қаратилган.

Йилнинг ўтган даври мобайнида қишлоқ фуқаролар йиғинларимизга моддий ёрдам сураб жами 3440 оила мурожаат қилган бўлиб, мавжуд комиссия аъзоларининг ҳулосаларига асосан шундан 2683 оиланинг аризалари қондирилган.

Ун олти ёшгача болалар нафақасини сураб жами 12050 та болали оила мурожаатининг 10736 таи қаноатлантирилди. Икки ёшгача фарзанд бўлган оналар учун тайинланган маблағлар ҳам уз вақтида уз

эгаларига тақсимланмоқда. Туманимизда ниҳоятда ҳаракатчан, уз вазибаларига сикдикдилдан ёндoshiб, бир-бирини доимо беллашувга чорловчи оқсоқоллар кўпчиликини ташкил этади. Мисол учун ободонлаштириш борисида мусобақа кетадиган бўлса, кучалар тозаланади, ҳашарлар уюштирилади, турли хилдаги гул ва даракт кўчатлари ўтказилади. Натижанда ҳар икки рақобатчи томон ҳам обод бўлиб қолади.

— Ёшларни иш билан таъминлаш ва жиноятчиликнинг олдини олиш мақсадида ҳам ишлар қиланаётган бўлса керак...

— Ишчиларнинг тобора қўқариштиришга туман меҳнат бандлик ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлими билан ҳамкорлигимиз яхши йўлга қўйилган. Улар маҳалла-лардаги ишчиларни рўйхатга олиш ва шу асосда буш уринларга жойлаштириш, қасбга қайта йўналтириш ҳамда кам таъминланган оилаларга нафақалар тўйинлашда, оиланинг мулкий аҳолини текширишда маҳалла раисларининг энг яқин кўмақдoshi бўлиб ҳисобланади.

Тўғри, бошқа жойларда бўлгани сингари бизларда ҳам ишчилар йўқ эмас. Бундай ҳашарларга имкон қадар амалий ёрдам беришга, мавжуд шариот-лардан унумли фойдаланишга ҳаракат қилаямиз.

Жиноятчиликнинг олдини олиш мақсадида туман прокуратураси, ички ишлар бўлими ва бошқа тегишли идоралар билан келишган ҳолда иш олиб боришмоқда.

Эркин МАВЛОНОВ.

Наманган

Республикаимиз Президентининг «Аҳолини аниқ йўналтирилган ижтимоий мадад билан таъминлашда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ролини ошириш тўғрисида»ги Фармонида сўнг маҳалла фуқаролар йиғинлари нүфузи янада ошди.

Коммунал тўловлар ва маҳалла

— Маҳалламизда 626 та хўжалик бўлиб, уларда 3446 нафар аҳоли истиқомат қилади, — дейди шу мавзуда гап кетганда Чортоқ туманидаги Охунбобоев номли маҳалла фуқаролар йиғини раиси Абдулло Ҳужамбердиев, биз билан суҳбатда.

— Беш бармоқ баробар бўлмаганидек улар орасида узига тўқи ҳам, узгарол ёрдамига муҳтожлар ҳам бор. Шундай оилалар иссиқ-совуқдан доимо хабардор бўлиб туриш, керак бўлса моддий томондан қўллаб-қувватлаб боришимизда эса Республикаимиз Президентининг маъзур Фармони кўл келаяпти.

Суҳбатдан шу нарса маълум бўлдики, Президентимизнинг юқорисидаги Фармонини бажариш мақсадида маҳалла худудидаги ҳар бир кўчанинг уз кўчабошиси сайланади. Маҳалланинг бообру оқсоқолларидан тўзилган 9 кишидан иборат комиссия эса ҳар ойда бир марта йиғилиш ўтказиб, бу борада бажаришган ишларни сарҳисоб қилиб, галдаги вазибаларни белгилаб бормоқда. Айнқисса, маҳалла фуқаролари орасида коммунал тўловларни вақтида тўлаб қўйиш, эртанги фаровонлигимиз учун пойдевор бўлиши тўғрисида ўтказилган суҳбатлар уз самарасини берди.

Маҳалла фуқаролар йиғини биргина октябрь ойининг узиде коммунал тўловларни тўлаш режасини 161 фойизга уддалаб, 65 миң 961 сум маблағ эгаси бўлди.

Бу маблағнинг 60 фойизи, яъни 39 миң 577 суми маҳаллада истиқомат қилаётган кам таъминланган оилаларга ажратилди. Қолган маблағ эса маҳалла ободончилигига сарфланмоқда.

Хозирда ўтган йили қўриб фойдаланишга топширилган маҳалла гузарни ёнида мўъжазгина бозорча, маиший хизмат курсатиш шаҳобчилиги, савдо дўконлари қуриляпти.

Коммунал тўловларни тўлаш режасини вақтида уддалаб, мумайизга маблағ эгаси бўлаётган маҳаллалар эса Чортоқда қўллаб топилди.

Бундайларга мисол қилиб Мўчум қишлоқ фуқаролар йиғинидаги Янгиобод, Соҳибгор, Гулшан қишлоқ фуқаролар йиғинидаги Қорабоғ, Соё маҳаллаларини келтириш мумкин.

Бирок, табиий газ билан таъминланган хонадонлардан газ ҳаққини ундириш учун етарли тадбирлар қўрилган бўлсада тузилган шартномаларини фуқаролар томонидан бузишга йўл қўйиш ҳолатлари ҳамон давом этмоқда.

Ахир бир хил шариот ва аҳоли салмоғига эга бўлган маҳаллалардаги бу каби салбий ҳолатларни қандай тўшиниш мумкин. Бу ишни узини ўзи бошқариш органларига ўтказишдан қўрилган асосий мақсад ҳам олдиндан давом этиб келаётган бу каби тушунмовчиликларнинг олдини олиш, маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳисобига озми-кўппи пул тўшириш эмасмиди?

Тўғри, бу ҳолатни вилоят бўйича таҳлил қилганда ўтган йилларга нисбатан аҳвол бир мўна ижобий томонга узгарган. Аҳолининг коммунал тўловлардан қарзи усишдан тўхтаб, ой сайин камайиб бормоқда. Лекин буну талабар даражасида деб бўлмайди. Бизнингча мутасадди ташкилотлар бир ёқадан бош чиқариб бу муаммо билан астойдил шугулланиш пайти келди.

Илҳом ЖУМАНАЗАРОВ, «Маҳалла» мухбири.

Мансур БЕКМУРОДОВ, социология фанлари доктори, Илҳос КУВОНДИКОВ, сиёсатшунос.

Янги китоб

Истиқлол васфи

Китоблар даврлар солномаси, замоналар, салтанат, сулолалар тарихи сифатида умрибоқий обидалардир. Китоблар айни пайтда давлатлар ва жамиятларнинг шу кунги маданият, маърифат, маънавияти ҳолати, камолот даражаларининг равшан кўзгуси ҳамдир. Шу боисдан ҳам ҳар бир янги китобнинг дунёга келиши муҳим маънавий, ижтимоий-тарихий ҳодиса сифатида қадрланиш бежиз эмас.

«Меҳнат» нашриёти томонидан чоп этилган Саидхорр Гуломов, Раъно Убайдуллаева, Эркин Аҳмедов қаламига мансуб «Мустақил Ўзбекистон» номли китоб ҳам мамлакатимизда жушун суръатлар билан кечаятган бунёдкорона ва тарихий ўзгаришлар жараёнидан ҳўқия қилиши билан қимматлидир.

Дарҳақиқат ҳолис баён этиш тамойили китобнинг аввалдан охиригача қизил ип бўлиб ўтганини дастлабки бобдан равшан кўзга ташланади.

Китобнинг сузбошисида эътироф этилганидек, юртимиз қадимдан бой тарихга эга, аммо бу тарих Совет Иттифқи даврида бузиб қурсатилган. Шуларни эътиборга олиб, мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов тарихчилар олдида давлатимизнинг ҳаққоний ва ҳолисона тарихини яратиш борасида илмий тадқиқотларни олиб бориш ишларини кўпайтириш масаласини долзарб вазифа сифатида қўйди.

Маълумки, тоталитар тузум даврида Ўзбекистон саноати асосан хомашёни Ўзбекистон қайта ишлашдан иборат бўлиб, батомом аграр моҳиятга эга эди. Мустақилликка эришилгандан кейинги қисқа давр мобайнида саноат ишлаб чиқариши мамлакатимизда индустриал тазмон ва йўналишлар касб этиб, юксак технологик жараёнларга асосланган рақобатлардан замонавий маҳсулотлар тайёрлашга ўтишди. Китобада истиқлолнинг ўтган саккиз йили ичида ана шу соҳаларда амалга оширилган кенг қўламдаги ишлар турли-туман диаграммалар, қиссий жадваллар, аниқ рақамлар воситасида ёритиб берилганиги таҳсинга лойиқдир.

Шунингдек, китоб муаллифлари халқ ҳўжалигининг асосий муаммолари ечимига фақат иқтисодий манфаатдорлик жиҳатидангина эмас, балки мамлакатнинг умумий ижтимоий-маънавий тараққиёти нўқтаи-назаридан қаралиши лозимлигини таъкидлайдилар. Асрий маданий ёдгорликларимиз бўлган маросимлар,

анъаналарнинг улкамизда катта тантаналар билан нишонланаётганиги, улуг давлат аробоблари ва мутафаккирларимиз Зардушт, Имом ал-Бухорий, Нажмиддин Кубро, Жалолидин Манғубери, Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, Бобурларнинг она юртимиз юлдузлари, тенгсиз қадриятлар сифатида халқимиз эъзозига сазовор бўлаётганиги кучли ифтихор тўйгулари билан тасвирлаб берилади.

Китобада хорижий давлатлар билан дипломатик, маданий ва савдо алоқаларининг шаклланиши, ҳамда бараварига ривожланиб бораётганиги, янгиланаётган иқтисодий, ижтимоий ва маданий муҳитга мувофиқ равишда юқори малакали, Олий ва Урта махус маълумотга эга бўлган кадрлар тайёрлаш жараёнлари хусусида статистик манбалар, ҳужжатлар, умумлашма фактик маълумотлар китобхонлар эътиборига ҳавола этилади.

Китоб хусусида яхлит таъриф бериш жоиз бўлса, уни мустақил Ўзбекистоннинг бугунги ҳолати хусусида мухтасар лавҳаларда битилган жиҳдий қомусий асар деб баҳолаш ўринлидир. Айни чоғда маъзур асарнинг ижтимоий-сиёсий, мафқуравий жиҳатлардан гоятда фойдалми ва долзарб эканлигини эътиборга олиб, уни хорижий тилларда ҳам нашр этириш мақсада мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Зеро, бундай тадбир Ўзбекистонни хорижий мамлакатларга тақдирот этишининг замонавий усулларидан бидирди.

Иккинчидан, бу асарда Ўзбекистоннинг мустақиллик йилларида эришган бунёдкорона зафарларини атрофлича муҳассамлаштирилган, катта маърифий-тарбиявий аҳамиятга эга бўлган ибратомуз китоб эканлигини инобатга олиб, уни олий, урта махус ва умумтаълим муассасаларида қўшимча таълим дастурлари доирасида ҳам бир талаба, ўқувчилар томонидан ўрганиш ҳам фойдалдан ҳоли эмас деб ўйлаймиз.

Хуллас, Мустақил Ўзбекистон номи билан кенг китобхонлар оmmasига етиб борган ушбу китоб уз вақтида ёзилган, жуда фойдали, муҳим маърифий ва тарбиявий аҳамиятга мўлик асар деб баҳолашга тўла муносибдир.

Кўчат эк, соғлом авлод учун!

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 2000 йилни «Соғлом авлод йили» деб эълон қилар эканлар, ҳар бир дунёга келаётган фарзандлар келажакни кўзлаб ниҳоллар экиш зарурлигини ўқтирганларида катта рамзий маъно бор. Айни пайтда бу сўз замирида ҳаётини ҳақиқат ҳам бор. Зотан, умид билан қадагдан ҳар бир ниҳол авлод соғломлиги учун хизмат қилади.

Дунё, дунё...

ЎЖАЛАННИНГ КУНИ БИТМАГАН ЭКАН...

Туркия Бош вазири Бюлент Эжевитнинг яқиндагина берган баёнотиға қараганда, инсон ҳуқуқлари бўйича Европа судининг илтимосига кўра Туркия ҳукумати қурд айирмачилари етакчиси АБДУЛЛА ЎЖАЛАНГА нисбатан белгиланган ўлим жазоси ижросини тўхтатиб туришга қарор қилган.

Айни чоғда, Эжевитнинг оғохлантиришича, мабодо қурд айирмачилари Анқаранинг маъзур қароридан фойдаланиб қолишга уринишдан бўлсалар, Ўжаланга нисбатан суд ҳўқими дарҳол ҳаракатга келтирилади.

Сир эмаски, Туркия ҳўкумати томонидан туркиялик миң-миңлаб ҳарбийлар ва бегуноқ фуқароларнинг қотли сифатида айбланган Қурдистон ички партияси лидери Абдулла Ўжалан уён 1999 йил ўта умданиликнинг бирдобида кечди. У оғдан йилнинг 15 февралига қадар юртва-юрт қезиб, қитъадан қитъага кўчиб, Туркия махус хизмати назаридан амал-тақал қочиб юрганди. Туркия ҳўкумати, уз навбатига, Европа мамлакатларини Қурдистон ички партияси етакчиси Ўжаланга бошлана бермасликка қақурди.

Бошқа давлатларга эса мабодо Ўжалан уларнинг худудида пайдо бўлса, зудлик билан ҳизбага олиш ҳўқими суд қилиш учун Туркияга юборишлари тақлиф этилди. Россия матбуоти хабар тарқатганда, уша дунда қурдлар етакчиси Россия худудида ҳам сийсий бошлана берилишидан олган халқлар мажбуриятларига хилоф эканига қолиқиядаги шероикларини ишонтиришга муваффақ бўлди.

Ғал шўқиди, қурдлар етакчиси уз шикоятига Туркияда унга нисбатан юритилган судлов жараёнида ҳўқуқ қондалари бузилганини таъкидлади. Уз галида, Европа Иттифқи маъзур иттифоққа аъзоликка номзод сифатидаги Туркия давлатини уз худудига улим жазосини бекор қилишга ундаётди. Қолаверса, Туркия ҳўкумати ҳам ҳозирча худди шу йўлга амал қилиб, 1984 йилдан буну мамлакатда улим жазоси ижро этилмастлигига эришиб келаяпти. Европа судининг илтимосига кўра Абдулла Ўжаланга нисбатан белгиланган ўлим жазоси ижросини тўхтатиб туришга қарор қилинган эса, шўҳасиз, Туркия ҳўкумати бу борадаги сиёсати нечоғлиқ изил эканини яна бир қарра исботлади.

Кечаги ҳафтада Туркия томонидан инсон ҳўқуқлари бўйича Европа суди қурд айирмачилари етакчиси Абдулла Ўжаланнинг шикоятини қўриб чиқувига қадр унга нисбатан белгиланган ўлим жазоси ижроси тўхтатиб турилиши ҳақида баёнот берилиди. Туркия президенти Сулеймон Демирел бу қарорни оғир, айни чоғда оқилона қарор, деб баҳолади. Жаноб Демирелнинг айтишича, эндиликда бутун савй-ҳаракат мамлакатда миллий тўтовчиликка эришилдек муваддас мақсаднинг иқобатига қаратилмоқ лозим.

«Туркистон-пресс»

Қорақалпоғистон Республикаси

Кўрик-танлов: голиблар аниқланди

Беллашувлар туғагани йўқ

Нукусдаги Сафар Ҳўжаниёзов номидаги томошабинлар театрида «Маҳалла», «Нуроний» жағмармаси, Қорақалпоғистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси ташаббуси билан «Муқаррама аёл» дастури асосида кўрик-танлов бўлиб ўтди. Ушбу тадбирда Қорақалпоғистоннинг барча шаҳар ва туманларидан юзга яқин вакиллар қатнашиб, оила ва уни мустаҳкамлаш, меҳр-муҳаббат, саховат курсатиш, болалар тарбияси, маҳаллалар ва уларнинг оила мустаҳкамлашидаги роли борасида

беллашдилар. Қизгин баҳсларда Кеғейли тумани вақласи Гаваҳар Жўлдашева биринчи урини олди. Иккинчи ва учинчи уринлар Эллиққалъа туманидан Марҳабо Йўлдашева, Чимбой туманидаги Азиза Бермағамбетоваларга насиб этди. Голиблар қимматбахў совғалар билан мукофотландилар. Лекин беллашув шу билан яқунланган йўқ, Олдинда «Учалла» голибини Тошкентдаги беллашувлар кўлиб турибди.

А.ИСКАНДАРОВ.

Тошкент вилояти

Солиқ ва маҳалла

Даромадни яширманг

«Анджон» — металлургиялар шаҳарчасидаги энг катта маҳаллалардан ҳисобланади. Бу ерда саккиз миңдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. 2100 дан ортиқ хонадон бор. Маҳалла фуқаролар йиғини кўп қаватли уйлари уртасида жойлашганлиги тўфайли доимо одамлар билан гавжум. Кимнинг дарди бўлса, маслаҳат сураб маҳалла идорасига келади. Бу ерда дардқашлар дардига малҳам бўлувчи самимий, меҳрибон инсонлар борлигини улар яхши билишади. Уч йилдирки, маҳалла идорасида «Ишонч» хонаси ишлаб турибди. Оилалар тобора мустаҳкамланиб борапти. Фаоллар бундан икки йил муқаддам фақат

битта оилада кўйди-чикди булганлигини, у ҳам эрининг рухий касаллиги тўфайли содиқ булганлигини эслашди. Шанба ва яқанба кунлари маҳалла идорасида қизқарли тадбирлар ўтказиш одат тусига кирган. Яқинда аҳолининг Беқобод шаҳар давлат солиқ инспекцияси ходимлари билан учрашуви ташкил этилди. Учрашувда инспекция бошлигининг биринчи уринбосари Ш. Эгамназаров, юридик шахсларни солиққа тортиш бўлими бошлиғи В.Абдуназаров, ташкилий-назорат бўлими катта инспектори Г.Нуралиев, участка солиқ инспектори А.Дехқоновлар аҳолини қизиқтирган масалаларни қонунлар ва мезърий ҳужжатларга асосланган

Жасур НОСИРОВ.

Анджон

«Майдонбозор»да имкон бор

Анджон шаҳрининг қоқ ўртасига жойлашган «Майдонбозор» маҳалла фуқаролар йиғини ўз фаолиятида ибрат олса арзиғулик ишларни амалга оширишмоқдалар. Айнқисса коммунал тўловлар борасидаги уларнинг ишлари таҳсинга лойиқдир.

— Газ, сув ва электр тўловларини тўлаш учун фуқароларимизга яхши қўлайликлар яратишга интиляямиз, — дейди маҳалла оқсоқоли биз билан суҳбатда. — Идорамиз қошида халқ банки шаҳобчасини очиб қўйди. Одамлар бу тўловлар учун узоққа бориб юришмайди. Идорга чиққан пайтларида шу ерининг узиде тўловларини тўлаб қўйишади. Шунинг учун тўловлар бизнинг маҳалламиз бўйича яхши курсаткилар билан яқунланмоқда. Ундан маълум қисми уз ҳисобимизга келиб тўуади. Бу мағлаб кам таъминланган фуқаролар тўловлари учун, маҳаллани ободонлаштириш учун, маҳалла фуқароларининг узини ўзи бошқариш ходимларини рағбатлантиришга сарфланапти. Муҳтожларни қўллаб-қувватлаш, кам таъминланганларга ёрдам бериш халқнинг умумий манфаатиға айлиниб бормоқда.

Халқимизда қаловини топса қор ҳам ёнади деган гап бор. Ҳақиқатдан ҳам ҳар бир ишга оқилона, кўпчилик билан кенгашишган тарзда ёндашишса муваффақиятлар қўлга кириверади. Умум манфаати рўебга қикаваради. «Майдонбозор»ликлар коммунал тўловлар борасида ана шундай ибратли ишларни амалга оширишмоқдалар.

Фарид УСМОНОВ.

Сурхондарё

Муаммо муаммолиғича қолмоқда

Жаркўрган туманидаги Улуғбек маҳалласида қарийб уч ярим миң одам истиқомат қилади. Тўртта кўча, икки дахани ўз ичига олган маҳаллани табиийки, муаммолари, таъвишлари ўзига етарли. Ҳўш, бу муаммолар амалда қандай ечим топмоқда? Бу ҳақда маҳалла фуқаролар йиғини раиси Р.Расулов шундай дейди:

Одам бор ерда албатта, муаммолар бўлади. Бусиз мумкин эмас. Биз қандай иш қилса, биргаликда, ҳамжи-ҳаттиликда, ҳамкорликда барта-қур қиламиз. Чўнки булак-булак ҳолда иш юришиб, мақсадга эришиб бўлмастлигини яхши билишимиз. Маҳалла кенгашига эл ичида эътиборли бўлган Раҳмоний Умарқўлов, Қўлиқ Раҳмонқўлов, Бобомурод Баратов кабиларни аъзо қилиб олганмиз.

Дарвоқе, маъзур фуқаролар йиғини муҳтож оилаларга, ёлғиз яшаётганларга, ногиронларга мўдмо ҳаияят курсатиб, гамҳурлик қилиб келмоқда. Чўноқи маҳаллада 7 та оилага моддий ёрдам тайинланди. 25 та сержарзанд оила эса нафақа белгиланди. Бу ерда хоналарни тоза ичимлик суви билан таъминлаш

Маҳмуд АБДУЛҒАЙ, «Маҳалла» мухбири.

МУНАЖЖИМ АЙМАДУКИ...

Кўй (21.03-21.04) Навбатдаги ҳафта амалий муносабатларда ишингиз бароридан келади. Яқшанба битимлар тузиш учун қўлай. Сешанбада хўшхабарлар эшитасиз. Пайшанба ва жумада кўнглили харидлар қиласиз. Дам олиш кунларининг хўш кайфиятда ўтади. Яхши кун-шанба.

БУЗОҚ (22.04-20.05). Ҳафта ўрта-миёна кечади. Яқшанбада лақиллатиб кетишларидан хўшёр бўлинг. Пайшанбада пулингиз кўпаяди. Жумада маҳбўб ёки маҳбўбангиз кўнглини овланг. Яқшанба хордиқ учун қўлай. Яхши кун чоршанба.

ЭГИЗАКЛАР (22.05-21.06). Навбатдаги ҳафта сизни қўш-қўш хўшхабарлар билан қўнвонтиради. Сешанбада молиявий аҳолининг яқшиланади. Яқшанбада амалий ишларда силжиш бўлиши қўтилади.

КИСҚИЧБАКА (22.06-22.07). Келаётган ҳафта хўшхабарлар тинглайсиз. Ишхонада кўп юшларни уддалайсиз. Яқшанбада маҳбўб ёки маҳбўбангиз кўнглини овланг.

АРСЛОН (23.07-22.08). Ҳафта яхши кайфият билан бошланади. Кейинги кунлар сизга ажайиб тўхталар келтиради. Чоршанба молиявий жиҳатдан рағбатлантиради. Дам олиш кунлари ажайиб хордиқ чиқарасиз ҳамда кўнглингизни хўшнуд этасиз. Кўтаринки кайфият сизга табассум бахш этиши табиий. Зеро, сизга тундик ярашмайди.

ПАЗИЗОТ (23.08-22.09). Ҳафта бо-шида соғлимингиз хусусида ўйлаб кўринг. Чоршанбада хўшхабарлар эшитасиз. Яқшанбада лақиллатиб кетишлари мумкин.

ТАРОЗИ (23.09-22.10). Келаётган ҳафтада кўпгина хабарлар эшитасиз. Шунингдек, молиявий ишда қўлай вазиятлар туғилади. Яқшанбада лақиллатиб кетишларидан аҳтиёт бўлинг.

ЧАЁН (23.10-22.11). Ҳафта бо-шида кайфиятингиз кўтаринки бўлади. Ҳафта ўрталарига бориб бироз толиқиш ва зиддиятли ҳолатларга дуч келишингиз мумкин. Дам олиш кунлари аҳвол яқшиланади, яхши хордиқ чиқариш сизга куч-қувват бахш этади.

ЎҚОТАР (23.11-21.12). Навбатдаги ҳафта сизга омадли ва хайрли келади. Душанбадан оқ ишлашга зўр берманг. Сешанбада амалий ишларни бажариш лозим. Чоршанбада пулингиз кўпайиб қолса, ажабланманг. Пайшанбада қизгин фаолият қўрсатасиз. Ноқулай кун-жума.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12-19.01). Ҳафта амалий ишда муваффақиятлар келтиради. Сешанба ва чоршанба кунлари пулингиз кўпайиб қолса ажабмас. Қолган кунларда хўшхабарлар тинглайсиз ҳамда кўнглидагидек дам олмасиз. Яқшанбада лақиллатиб кетишларидан оғох бўлинг.

ҚОВҒА (20.01-18.02). Ҳафта бо-шида интим муносабатлардаги муаммоларингиз ечилиди. Кейинги кунларда хўшхабарлар тинглайсиз ва хордиқ чиқарасиз.

БАЛИК (19.02

Гап-гаштак

Маҳалламда тарих бор

Шухрат АББОСОВ: «Маҳалламда кўп бўлмайдим, лекин кўп маҳаллаларда бўлман»

«Маҳалламда дув-дув гап» кинофильми ўзбек киночилигининг шоҳ асарларидан ҳисобланади. Унинг яратилиши тарихи, ижодкорлари ҳақида сўзлашган учун фильмнинг бош режиссёри, давлат ва қатор халқроқ кинофестиваллар мукофотларининг совриндори Шухрат СОЛИҲОВИЧ АББОСОВ билан учрашдик.

- * **Махшур фильмнинг сценарий муаллифи асли ижодкор эмас эди.**
- * **Абдулла Қаҳҳорни «аккордний» ишлатган санъаткор.**
- * **Меҳри ая маҳалла бузилганда миннатдор эмас, аксинча, ўқинган эди.**

суратга олишининг барча тадориги кўриб бўлинган, актёрлар ортқ кута олишмаслигини билардим. «Бўлмаса, бу ишни бошқа ёзувчига топшира қолинг» деб рад эта бошладика Қаҳҳор. Мен бу ишни фақат унинг ўзи қойилмақом қилиб уйдалай олишини, шунинг учун иложи бўлса, бугундан қолдирмасдан таржима қилиб беришини қаттиқ туриб илтимос қилишга ўтдим. Касалхонада даволанаётганига қарамай

ортиқ баҳслашмади. Бирок, сценарийнинг бутун матнини эмас, фақатгина диалогларини тахрир қилиб беришга қўниб, икки соат деганда менга тайёр асарни тутқазди. Фильмнинг ўзбек тили иборалари, қочиримлари ва миллий қаллобига бойлигини Қаҳҳор домланинг қисқа соатлик машаққатли меҳнати маҳсулини қўриш мумкин.

Шухрат Аббосовдек оламшумул асар яратиш учун ҳаётда ўзига яраша қайсарлик хусусиятлари ҳам ташлаб этиларканда?

— Мен ўзини учар, қайсар кишилар тоифасига киритмаган бўлардим. Чунки ҳаётда анчайин уятчан, баъзида қўниб бўшлиқ хусусиятларини ҳам намоеён этганман. Тошкент театр ва рассомчилик санъат институтида ўқиганимда, мени «камгап донишманд» ҳам дейишарди. Лекин иш устида Худо менга ўша кескинликни, устоз Қаҳҳорга нисбатан талабчаниликни раво қўрмаганида, балки бу фильм

этиб, «Барақа топкурлар, сценарийга Сарояннинг ҳижоляридан биронтасини олсаларингчи» деб тижирлик қилавердим. Менинг шилқимлигимдан фиғони чиққан курсдошларимдан бири «Шу ишни ўзинг қилаверчи» деб қолди. Ҳеч иккиланмасдан «Филиппинлик ва маст» ҳижоси асосида ўн дақиқалик бадиий фильмни суратга олдим. Диплом ишим муваффақиятли чиқди. Лекин бу мўъжиза эмас. Тез орада «Известия» газетасида менинг номимга миннатдорчилик хати эълон қилинди. Яна қимнинг номидан денг - нақд Сарояннинг ўзидан! Кейинчалик америкалик бу армани ёзувчининг қабрини Арманистонга бориб зиёрат қилдим.

Анчайин интернационал халқроқ миқёсдаги санъаткор бўлишингизга қарамай, ўзбек миллиятининг рухиятини, маҳаллий турмуш, оила ва маҳалла ҳаётини чуқур биласиз. Айтинчи, бугунги кунда шу мавзуда фильм ишлаганингизда маҳалланинг қайси жиҳатлари Сизни кўпроқ қизиқтирган бўларди?

— Мен ўзимнинг Нақшолиқ маҳалламда кам бўлсам-да, суратга олиш ишлари билан республиканинг жуда кўп гушаларида бўлганман. Маҳалла бу ўзбек халқигагина хос бўлган ижтимоий турмушнинг шакли. Маҳалла таълим-тарбия, одоб ўчоғидир. Халқимиз ҳаёт тарзидан маҳалла тушунчасини олиб ташлаб бўлмас экан, демек унинг барча қувончу ташвишлари, муаммою истиқболлари ўлмас мавзулигича қоллаверади. Дарвоқе, «Маҳаллада дув-дув гап» фильмнинг хотимаси қўлгина кейинги кунлардан ўтандан кейин бироз узартирилган эди. Хусусан, сўнги кадрдаги қария чолларнинг «шу уйларни қўрганга раҳмат» қабилдаги миннатдорчиликлар мажбуран қўшилган. Фильмимизнинг бирини лойихасида бош ғоя навқирон авлод билан катта авлоднинг юзма-юз тўқнаш келиши, Меҳри аянинг бўзилаётган маҳалласига ўқиниб қараб қолиши билан аяқунланарди. Ахир шу маҳаллада унинг ота-онаси, болалиги яшаган, унинг биринчи муҳаббати ҳам фарзандлари ҳам шу ерда тутилган. Янги, навқирон қувайт билан келган бўлмоқчи эса унинг бутун қувончу армонлари, қўни-қўшини алқоллари, дарду-ҳасратларига чанг солади. Буларни қўра туриб ўқинмай бўлардим. Фильмнинг биринчи вариант шундай хотимаси билан томошобини ўйга толдириб қўярди. Афсус...

Нодир АЛИМОВ сўхбатлашди.

А.Рамазонов аслида ким, кинорежиссурасизми?

— Йўқ, А.Рамазонов қайсики мактабининг оддий ўқитувчиси бўлган. У рус тилини пухта билувчи нихоятда зиёли киши бўлишига қарамай, ҳаётда анча омадсиз, кимсасиз қитиқари эди, болалар унинг орқасидан калақа қилиб қўлиб юришарди. Шу дарддан кишининг ҳаётини қузатувлари, рухий кечинмалари, муштипар онасига берган таърифлари икки йил Москвада ўқиб, ўз юртининг соғиниб келганим учун менга ажабтовур таъбир қўрғатган. Менинг илк суратга олган фильмим ҳам шундай гафрийхатлир омад келтирган эсимда. «Мосфильм»даги Олий режиссёрлик курсини битиргач, биз битирувчилардан диплом иши сифатида бирорта фильмни суратга олиб топширишимиз талаб этиларди. Ушша кезларда қаердандир қўлимага тушиб қолган америкалик ёзувчи Уильям Сарояннинг мўъжазгина ҳижоляри тўламини каттиқ қизиқтириб қолганди. Курсдошларимга мурожаат қилганимда, балки бу фильм

Тор кўча - «тор-мор кўча»

Айтишларича, Тошкент маҳаллаларидаги боши берк тор кўчалар босқинчиларни тор-мор қилиш учун махсул юзага келтирилган экан.

Мен бу воқеани 1935 йилларда 90 ёшли бувам - Мулла Аҳмад домла Абувоҳоб ҳожи ўғилларидан эшитган эдим. Айтишларича Тошкент шаҳрининг шимолий-шарқий қисмида (қозоқ қўлларига ёндош бўлган жойлар) охириги 200-300 йиллар давомида янги-янги маҳаллалар пайдо бўла бошлаган экан. Улар кўпича шаҳар ичидиги тор ҳовлиларда сиқилиб қолган оилалар ва шаҳар атрофидан келган кишилар бўлиб, буш жойларга иморатлар қуриб бора-бора маҳаллага айланганлар.

Булар ҳозирги Хастимов, Қилбелбоғ, Ёв кўча (Ёв босди), Соғбон, Ачаобод, Чимзор маҳаллалари бўлиб, шаҳарнинг қадимий Соғбон ва Чигатои кўчалари орасидан баланд паҳса девор ҳам ўтган экан. Чор Россияси 1860 йилларда Тошкентни босиб олгач, паҳса деворларнинг кераги бўлмади қолди. Аҳоли деворларни бузиб, тупроғини жарликларга туқиб, экин майдонига айлантиришган. Ушша пайтларда қозоқ қўлларига яшовчи кучманчи халқлар орасида 40-50 кишилиқ босқинчилар тудаси бўлиб, улар кўпича янги маҳаллаларга

келадилар. 8-10 тадан бўлиб тор кўчаларга кириб кетадилар, аммо кўча охирига бориб қониш ёки қайтиб чиқишини иложи бўлмади. Чунки тезлик билан чопиб келган отлар кўча охирида «тузоқ»қа тушгандек бир-бирларига сиқилиб юрولмай қолади. Ана шу пайтдан унумли фойдаланган томда турган қуролланган аҳоли босқинчиларнинг бошига уриб отдан ийиктадилар, баъзилари от устида жон берадилар.

«Қилбелбоғ» маҳалласида 2-3 маротаба ана шундай зарбага учраган босқинчиларнинг қўллари ҳалоқ бўлиб, отларидан ажраб қолганлар.

Кейинчалик босқинчилар бекари ёшларга: «Буталарим, қўйинглр улар жуда қув бўлади. Яна сиэлар ҳам отингиздан ажраб, майиб бўлиб қолманглр», деб насиҳат қилган эканлар.

Яқинда бобом яшаган «Қилбелбоғ» маҳалласига бордим. Маҳаллада 10 га яқин эллик-юз метр узунлиқдаги тор, боши берк кўчалар ҳамон сақланиб турибди.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ, Фахрий педагог, Республикада хизмат кўрсатган халқ таълими ходими.

Орамиздаги одамлар УЛАРНИ КИМ ДЕЙМИЗ?

Жасорат — унут бўлмас Қалбдаги қаҳрамон

Бу одамни яхши билардим. Эндигина Фузур тумани газетаси тахририятида иш бошлаганимда уни босмаҳонадаги иш фаолияти орқали таниб, бундай қувноқ одамлар орамизда унча кўп эмаслигини ҳис қилганман. Кейинчалик эса бундай жасоратли инсонлар ҳам кўп эмаслигини сездим.

Уни ҳамма «Олимов тоға» деб аатарди. Ушандаёқ (яъни бундан 16-17 йил бурун) у пенсия ёшига яқинлашиб қолган эди. Лекин уни ҳеч ким, биз - тахририят ходимлари ҳам, босмаҳона жамоаси ҳам, шу ёшда тасаввур қилмас эдик, ҳатто тасаввур қилганимиз ҳам келмасди. Биз ёшлар тахририятдан босмаҳонага бир марта ўтгунча у икки марта саҳифаларни кўтариб бизга келиб кетарди. Хонамизга кириб саҳифаларга тикилиб, ҳорғин тортган чехрамизга қувонч бағишлаб кетарди.

Хайрон қоладиган жойи шундаки, бу одам 45 йилдан кўпроқ шу қоронда бир хил иш - газета босиш ишида яъни эски станокда иш бажариб чарчаманган, худди кечагина ишга келган ёш бола сингари ўз ишига берилган эди. Жамон давраси фақат шу одам туйғали завқли эди.

Бир гал газетанинг 50 йиллиги муносабати билан қўпчилик тақдирланди. Лекин негадир шунча йил газетанга самарали ҳисса қўшган, пенсияга чиқиб ҳам фаол ишлайётган Олимов тоғага таъинли тақдирланши бўлмади. Ҳамма бу одам хафа бўлса керак дея унга боқди. (Аслида у бундай тақдирланши унга ҳам насиб этишига ишонган эди)... «Ҳечқиси йўқ, - деди у унга қўнғил овлаш учун боқётган ҳамкасбларига қараб, - биз халқ ёш, кўп келмасди. Биз ёшлар тахририятдан босмаҳонага бир марта ўтгунча у икки марта саҳифаларни кўтариб бизга келиб кетарди. Хонамизга кириб саҳифаларга тикилиб, ҳорғин тортган чехрамизга қувонч бағишлаб кетарди.

Хайрон қоладиган жойи шундаки, бу одам 45 йилдан кўпроқ шу қоронда бир хил иш - газета босиш ишида яъни эски станокда иш бажариб чарчаманган, худди кечагина ишга келган ёш бола сингари ўз ишига берилган эди. Жамон давраси фақат шу одам туйғали завқли эди.

Олимов тоға «ҳали мукофотлар олишга улгурмас» деганда ҳамдадан эзюк яшашга ишора қилмаган эди. Зотан, бу унинг ва умуман бандисининг иксти-рида эмас. Аммо у қолган умрида ҳам ҳар ким қила оладиган ишлар қила олиш мумкинлигини эслаган бўлса ажаб эмас. У ҳаётини асраб қолган болалар ҳам улғайиб қолди. Унинг руҳи тириклар орасида. У озоқ яшашмоқда. Ким билди, балки унинг ном мукофотларга ҳам тавсия этилиб қолар.

Тарихдан тарикдай ҳақиқат Шоҳ ҳузурда шоҳона қитмирлик

Мазлумки, сомонийлар даврида Бухорода адабий ҳаёт юксак даражада ривожланган эди. Кейинчалик уларнинг ўрнини эгаллаган қоракхонийлар ҳам адабиётга ёмон қарамаган. Масалан, Хизрхон даврида (XI-XII асрлар) Амъак Бухорий, Рашиди Самарқандий, Сузаний, Али Бандий, Нажор Соқаржий, Писари Дарғуш, Писари Исфаройиний, Али Сипеҳрий каби ўнлаб шоирлар бўлган. Хизрхон эса уларни ёмон эъзозламаган. У ўзи адабий мажлислар ташкил этиб, яхши шёър ўқиганларга товоқ-товоқ тилла ва кумуш совға қилар экан. Бир мажлисда эса у тўрт товоқ тиланинг ҳаммасини Рашидий Самарқандийга беришни лозим қўрган ва шоир сифатида унинг шон-шухрати ошишига ўз ҳиссасини қўшган.

Гоҳо у даврдаги подшоҳлар шоирларни жазавага келтириш, хаҳлини чикариш учун уларни қитқиллаб, бирини иккинчисига тиж-тижлаб ҳам қўяр эканлар. Кунларинг бирини подшоҳлардан бири истаёдодли шоир Сузаний Самарқандий билан яқма-яқма сўхбатлашиб ўтирганда, унга шундай деди:

— Мен сени шоир сифатида ҳурмат қиламан. Лекин сенинг шёърларинг ҳақида Амъакнинг фикрини сўраган эдим, у: — «Сузаний яхши шоир, лекин шёърларининг тузи йўқ!» - деб айтди.

Сузанийнинг бу гапга жаҳли чиқибди. Аммо жаҳли чиққанни билдирмасдан, шоҳга шундай деган экан: — Амъак ҳақ гапни айтдиби. Негаки менинг шёърларим қанд, новат, Уларга тўзининг кераги йўқ. Туза Амъакнинг шёърларига керак. Чунки унинг шёърларининг ҳаммаси бамисоли шолғом. Уларни тузасиз об бўлмайди. Шоҳ бу жавобдан гоят завқланган экан.

ЙИГИРМА БИРИНЧИ АСР ТИЛАГИ

Тиловмурод МУСТАФАКУЛОВ

Тиловмурод Муштафуқов кўп йиллардан буён маҳалла ишига ўз фаолиятини бағишлаб келаётганлардан. У 1992 йилдан буён «Маҳалла» хайрия жамғармаси Сурхондарё вилояти бўлими раиси. Яқинда уни вилоят оксоқоллар Кенгаши раиси этиб сайлашди. У кўп йиллардан буён бадиий ижод, хусусан, шёърият билан сирлашиб келмоқда. Унинг ижод намуналари вақтли матбуотда тез-тез эълон қилинади. Қуйида биз унинг янги шёърларидан намуналарни эътиборингизга ҳавола этамиз.

БОҚИЙ ДУНЁГА ҲАМ БИЗЛАР КЕРАКМИЗ

Олпоқ қор силаса тоғлар бағрини,
Дарёлар оқди ҳайқираб, тошиб.
Дард, алам тирнаса юрак, бағрини,
Юздағи ажинлар боради ошиб.

Дунёга келдигу, бўлди йўловчи,
Доимо йўлдамиз, токи тиркишим.
Уятган вақт умрга совиқ,
Боқий дунёга ҳам бизлар керакмиз.

САБР

Сабрдир банданга берган неъматинг,
Сабрли банданга ёғсин раҳматинг.
Иймоним бутун қил, алийдин сенга,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Кимирлаган жонни, риқин бергайсан,
Сабрли банд дия нидо қилгайсан,
Фақат яхшиликни раво қўргаёсан,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Бахтлиман фақирга этсалар қиёс,
Майлига бўлсам ҳам оддийгина хас,
Дунё керак эмас, меҳринг бўлса бас,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Умр боғларида сайр қилганда,
Ҳаёт чашмасидан баҳра олганда,

Жудодик қаринда танҳо қолганда,

Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Номард йўлдош бўлиб,
қолдирса даштда,
Мухтожлик қуринса куздаги ёшда,
Қийналиблар кетсам қаҳратон қишда,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Яхши дуст аслида қондир фойда,
Ғанимлар мақсади - ботирмоқ лойга.
Яхши, ёмон лойи бирикар қайда?
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Сўхбатда ноқаслар сузимни бўлса,
Узиндан суз очсам устимдан қулса,
Аларнинг дастидан газаба тулсам,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Бахтлиман фақирга этсалар қиёс,
Майлига бўлсам ҳам оддийгина хас,
Дунё керак эмас, меҳринг бўлса бас,
Инсофу, сабр бер, Аллоҳим менга.

Умр боғларида сайр қилганда,
Ҳаёт чашмасидан баҳра олганда,

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Уловлига йўл писандмас, билимдонга - жумбоқ

таом. 8. Савдо-сотик қатори, дуконлар тизмаси. 11. Вояга етмаган ўғил ёки қиз. 12. Ўзбек халқ куйларидан бири. 13. Балиқчилик анкоми. 14. Бош кийими. 19. Ҳақиқий ўзбекона газлама. 20. Одиссейнинг ватани. 21. Гузал, жанона. 23. Тана умуртқаси қисми, сунақ. 26. Ёқилги турки. 27. Дездемонанинг улимга сабаби бўлган туйғу.

Энига: 5. Тантанали маросим, байрамона тadbир. 6. Ибодатдан олдинги покланши. 9. Балиқнинг қовурғаси. 10. Осийдаги давлат. 12. Қадимда ер ҳайдашда ишлатилган ускуна. 13. Қуруқлик ичига сўқилиб кирган сув ҳавзаси. 15. Юғуриш масофасининг охири. 16. Қашқиртчи аёл. 17. Бронх йуллари шомоллаш, касаллик тури. 18. Тез ҳаракат қиладиган, чаққон. 22. Юмшоқнинг тесқариси. 24. Мусиқада товушининг вазма белгиси. 25. Бадиий ижод тури. 26. Республикамизда чоп этиладиган ижтимоий-сиёсий журнал. 28. Хотирасини, ўтмишини, умуман узлигини йўқотган киши. 29. Самарқанд вилоятдаги туман.

Бўйига: 1. Мўйнали сув ҳайвони. 2. Қолқон, тур. 3. Юз, башара қисми. 4. Томон. 7. Ун ва ёғдан тайёрланган суюқ

Тузувчи: Музаффар НОРМАТОВ. Газетанинг 1(133) - сонидаги бошқотирманинг жавоблари: Энига: 1. Қўнғирот. 3. Маяковский. 6. Наманган. 7. Қурб. 8. Қалдирғоч. 9. Ясаул. 10. Чарвадор. 14. Нукус. 18. Наэр. 21. Галаба. 22. Зилзила. 24. Урқак. 25. Губоқ. 28. Дияспора. 34. Ботмон. 35. Роқоқо. 37. Бож. 38. Жала. 40. Бўриқалпа. 41. Ажина. 42. Адир. 43. Сохта. 44. Чумоли. 46. Бешиқ. 49. Конки. 50. Пора. 51. Илон. 53. Кўпқари. 54. Комбинезон. Бўйига: 1. Колок. 2. Танго. 4. Оларар. 5. Йўлбарс. 7. Қудук. 9. Янгар. 11. Девона. 12. Дюна. 13. Ри. 15. Қўпик. 16. Жақрон. 17. Марра. 19. Миршаб. 20. Лас. 23. Юган. 26. Асар. 27. Чалоб. 29. Оила. 30. Асфаласофини. 31. Ибо. 32. Итбалик. 33. Арабистон. 36. Орол. 38. Жўжа. 39. Лағмон. 41. Африка. 42. Адига. 44. Челақ. 45. Онг. 47. Ипақ. 48. Қари. 52. Ини.

Сен ҳам утвўрчсан, мен ҳам бир сана, Менга замон, сенга тақдир бошпана. Давралар утади, қайтмағай яна, Оқар дарилардек шаштинг бор бўлсин.

Калғуси асрга сени элтурмен,
Насибам юз йилдур, мозий кетурмен.
Сенинг хотиранда абад ўтурмен,
Иймондан салтанат тахтин бор бўлсин.

Тахрир хайати: Шухрат ЖАЛИЛОВ, Иброҳим РАҲИМ, Расул РАҲМОНОВ (Бош муҳаррир уринбосари), Рустам ҚОСИМОВ.

Масъул котиб: Аслиддин БҮРИЕВ
Навбатчи: Олим БЕГАЛИЕВ
Саҳифаловчи: Лилия БИНАШЕВА

IBM компютерида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди. А-2, 2 босма тобоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни Босмаҳонаси, Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41.